

RAPORTUL GRUPULUI DE LUCRU

în vederea elucidării circumstanțelor apariției mirosului în municipiul Chișinău, sursei, cauzelor precum și identificarea persoanelor responsabile în acest sens creat prin Dispoziția Primarului General nr.433-d din 20 august 2020

1. Acțiunile întreprinse.

La data de 20 august 2020, prin Dispoziția Primarului General nr.433-d a fost creat Grupul de lucru în vederea elucidării circumstanțelor apariției mirosului în municipiul Chișinău, sursei, cauzelor precum și identificarea persoanelor responsabile în acest sens.

În vederea asigurării dispoziției Primarului General nr.433-d din 20.08.2020, conform scopului declarat, membrii grupului de lucru s-au deplasat de 4 (patru) ori la stația de epurare precum și au solicitat de la S.A. „Apă-Canal Chișinău” informația referitor la măsurile întreprinse de la începutul anului 2020 precum și cele ce urmează a fi efectuate întru asigurarea calității apelor uzate la intrare în Stația de epurare din municipiul Chișinău și funcționarea fiabilă a acesteia, precum și în scopul înlăturării mirosurilor provenite de la stație, pe termen scurt și lung.

2. Constatările grupului de lucru.

1. În cadrul desfășurării activității sale, Grupul de lucru a identificat premise, precum că mai mulți agenți economici deversă ape reziduale în sistemul public de canalizare ce depășesc considerabil valorile de concentrații maxime admisibile (CMA) de substanțe nocive.
2. La fel s-a constatat că S.A. „Apă-Canal Chișinău” abia la 20 august 2020 a început folosirea suplimentară a coagulantului în zona deznisipatorului pentru optimizarea procesului de sedimentare a nămolului în decantoarele primare, deși mirosul a apărut la 17 august, fapt care denotă lipsa acțiunilor prompte și oportune, timp de 3 zile, în vederea remedierii situației.
3. Este de menționat faptul că, apele utilizate în procesul tehnologic de către agenții economici care depășesc limitele admisibile de poluanți sunt revărsate în sistemul public de canalizare fără a fi efectuată preepurarea apelor reziduale la nivelul standardelor stabilite înainte de deversarea lor în rețeaua de canalizare.
4. Prin prisma Legii privind protecția mediului înconjurător nr. 1515/1993 și anume a prevederilor art. 47 lit. b): *„agenții economici, indiferent de forma de proprietate, care folosesc resursele acvatice și care evacuează ape uzate sînt obligați să asigure preepurarea apelor reziduale la nivelul standardelor stabilite înainte de deversarea lor în rețeaua de canalizare a localităților.”*
5. În vederea determinării indicilor fizico-chimici ai apelor uzate și corespunderii calității normativelor concentrațiilor maxim-admisibile, începând cu 20 august echipele mobile ale S.A. „Apă-Canal Chișinău” efectuează controale inopinate în scopul prelevării probelor de la mai mulți agenți economici.
6. Ca urmare a controalelor respective, deversările și indicii CMA (concentrația maximă admisibilă în apa reziduală) au scăzut.

3. Concluzii.

În rezultatul studiului efectuat și în limita informației analizate, Grupul de lucru admite că, cauza apariției mirosului a fost generată de factorul uman, și anume deversarea apelor reziduale contrar reglementărilor în vigoare, lipsa stațiilor de preepurare etc.

Astfel, conform prevederilor Legii nr. 303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare:

*Articolul 17. Obligațiile consumatorului
Consumatorul are următoarele obligații:*

...

j) să nu evacueze spre deversare în sistemul public de canalizare substanțe interzise de actele normative în vigoare și care pot avaria rețelele publice sau pot afecta funcționarea instalațiilor de epurare a apelor uzate;

Articolul 16. Drepturile operatorului

(1) În raport cu consumatorii, operatorul are următoarele drepturi:

...

d) să limiteze sau să întrerupă furnizarea/prestarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în cazurile și în modurile prevăzute de prezenta lege și de alte acte normative în domeniu;

Articolul 23. Întreruperi și limitări la furnizarea/prestarea serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare

...

(8) Operatorul are dreptul să suspende furnizarea/prestarea serviciului către consumatorul care nu respectă reglementările în vigoare, prevederile contractuale, utilizează serviciul în mod fraudulos și care nu achită contravaloarea serviciului furnizat/prestat prin debranșarea de la rețelele publice de transportare sau de distribuție a apei ori de la rețelele publice de canalizare, cu solicitarea recuperării prejudiciului cauzat.

Reieșind din cele expuse, Grupul de lucru conchide că, S.A. „Apă-Canal Chișinău”, are pârghii legale de a interveni în situații critice prin suspendarea furnizării/prestării serviciilor către consumatorii care nu respectă reglementările în vigoare.

În pofida acestui fapt, S.A. „Apă-Canal Chișinău” nu utilizează instrumentele legale citate supra, limitându-se doar la facturarea agentului economic în legătură cu încălcările identificate.

Prin urmare, se constată prezența unui management ineficient în cadrul S.A. „Apă-Canal Chișinău” în procesul de contracarare a scurgerilor în sistemul public de canalizare a apei reziduale ce depășesc considerabil valorile de concentrații maxime admisibile (CMA) de substanțe nocive.

Astfel, factorii de decizie în cadrul S.A. „Apă-Canal Chișinău”, responsabili de relațiile cu consumatorii, în special non-casnici, nu au întreprins măsuri prompte și necesare în vederea suspendării furnizării/prestării serviciilor, rezilierii contractelor cu agenții economici, cât și crearea mecanismelor eficiente de prelevare a probelor în vederea depistării deversărilor în salvă de ape uzate cu concentrații maxime de poluanți.

4. Soluțiile propuse.

Prin prisma celor expuse, pornind de la utilitatea consolidării capacității funcționale, se propune Primarului General al municipiului Chișinău:

1. Impunerea în sarcina S.A. „Apă-Canal Chișinău” următoarelor acțiuni:
  - identificarea persoanelor culpabile pentru managementul ineficient, responsabili de relațiile cu consumatorii, în special non-casnici, acțiunile cărora au dus la situația constatată în prezentul raport;
  - prelevarea de la agenții economici a probelor în cadrul controalelor inopinate, în perioada de 60 zile;
  - limitarea sau deconectarea agenților economici de la sistemul public de alimentare cu apă și canalizare până la înlăturarea de către agentul economic a neconformităților în cazul depistării depășirii CMA (concentrația maximă admisibilă);
  - identificarea agenților economici care dețin colectoare de deversare a grăsimilor;
  - optimizarea structurii organizatorice în vederea eficientizării procesului de control, cu prezentarea propunerii în termen de până la 30.09.2020.
2. Crearea unei Comisii de control cu participarea funcționarilor din cadrul Inspectoratului pentru Protecția Mediului Chișinău, Inspecției pentru Protecția Mediului Chișinău, Agenției de Mediu, Centrului de Sănătate Publică Chișinău, Agenției Naționale Siguranța Alimentelor, Serviciul de Informații și Securitate, S.A ”Apă-Canal Chișinău, Direcției General Locativ Comunale și Amenajare a primăriei mun. Chișinău, precum și a unui reprezentant din cadrul Inspectoratului de poliție în vederea asigurării ordinii publice.
3. Împuternicirea Comisiei de control cu dreptul de efectuare a verificărilor inopinate la agenții economici/întreprinderilor industriale care în procesul de producere pot deversa volume mare de ape uzate cu concentrații majorate de poluare, în urma cărora urmează să constate:
  - cantitatea de apă necesară pentru procesul tehnologic;
  - cantitatea de apă deversată în sistemul de canalizare;
  - contractarea serviciilor de evacuare a poluanților și/sau a produselor care nu pot fi deversate în sistemul de canalizare;
  - existența fântânilor arteziene pe teritoriul agenților economici, precum și modalitate de evidență a acestora;
  - deținerea și funcționarea stațiilor de preepurare.
4. Sesizarea Procuraturii Generale, precum și altor organe de resort, în baza constatărilor Comisiei de control, în vederea sancționării persoanelor fizice/juridice vinovate cu întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea recuperării prejudiciului cauzat.

22 august 2020

Președintele Grupului de lucru

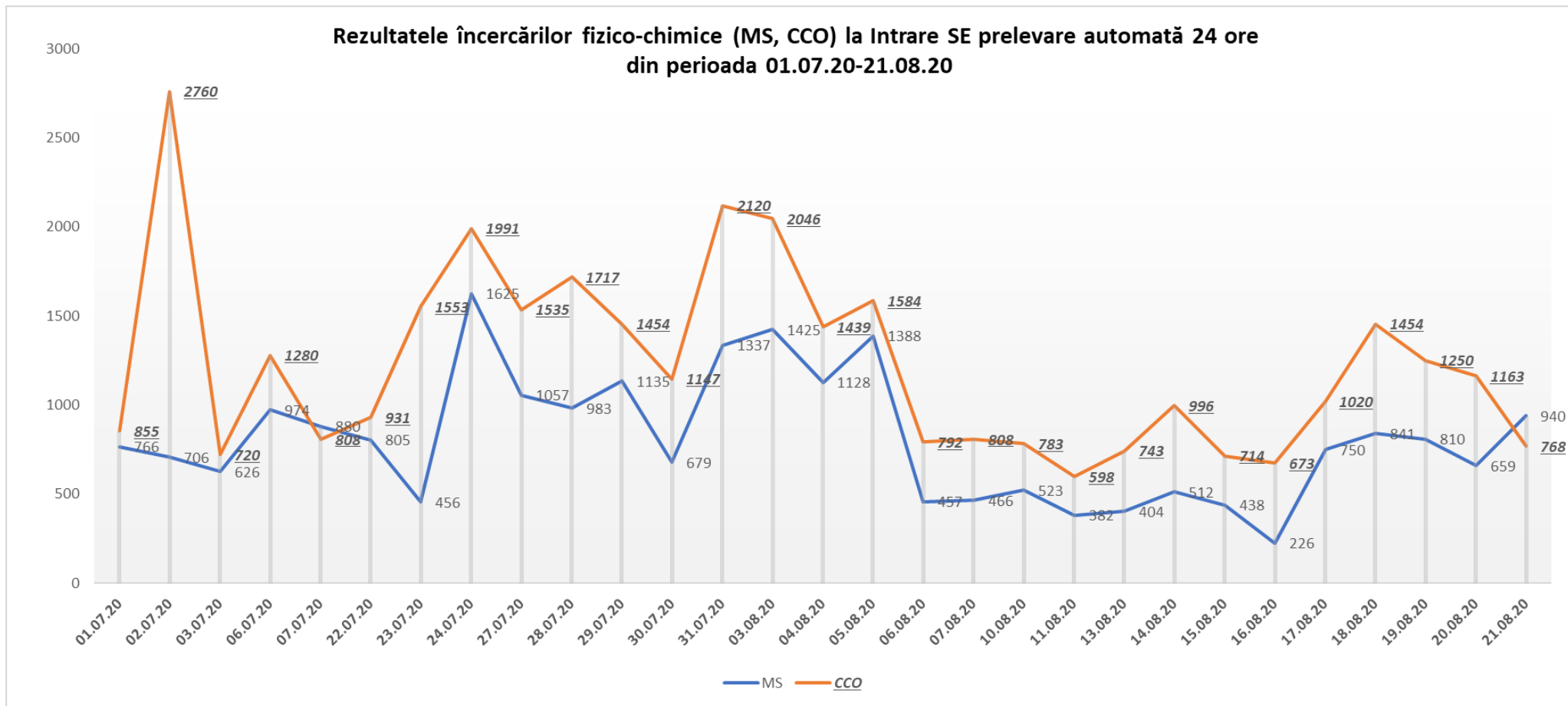
Ilie CEBAN

Anexa nr. 1 Rezultatele încercărilor fizico-chimice (MS, CCO) la Intrare SE proba medie din perioada 01.07.20-20.08.20

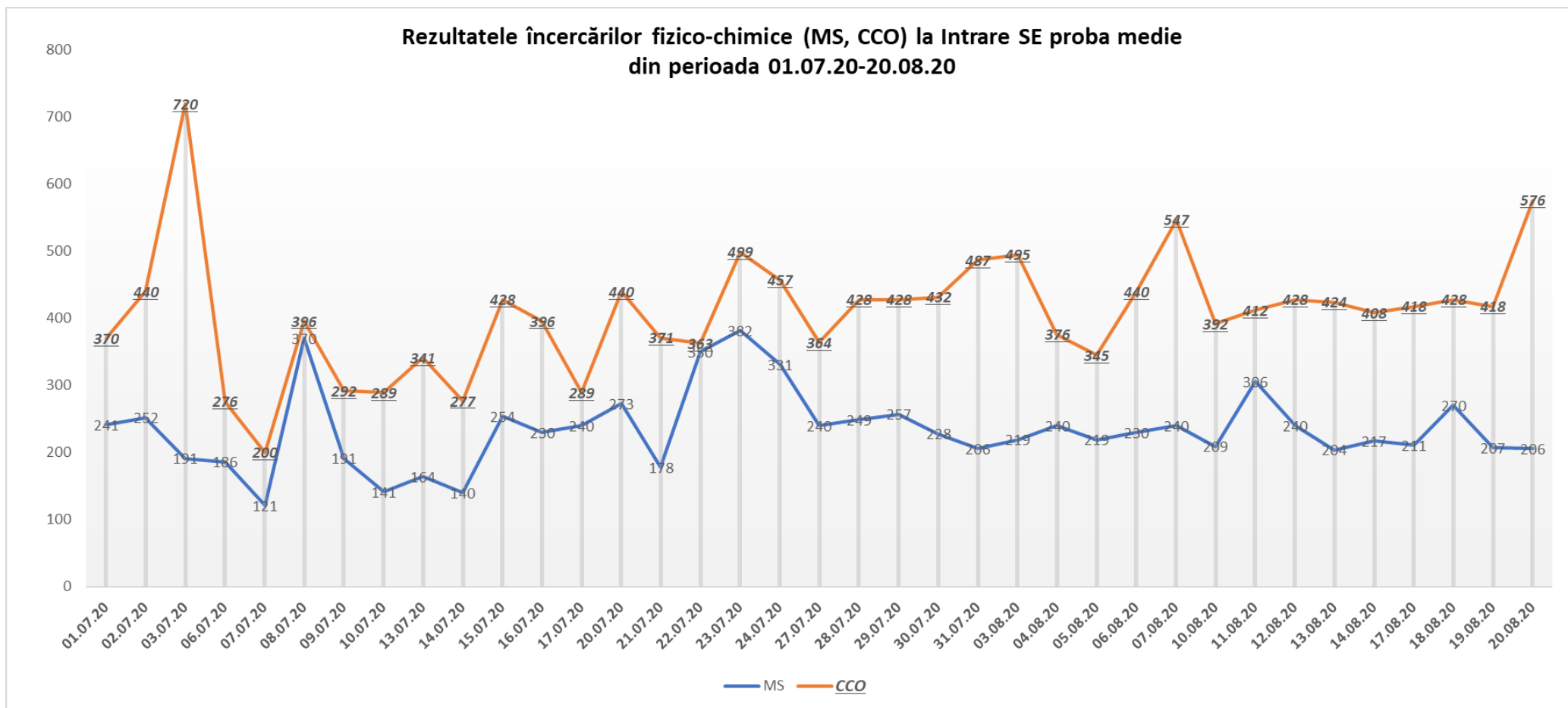
Anexa nr. 2 Rezultatele încercărilor fizico-chimice (MS, CCO) la Intrare SE prelevare automată 24 ore din perioada 01.07.20-21.08.20

Anexa nr. 3 Măsurile întreprinse și cele ce urmează a fi efectuate întru asigurarea calității apelor uzate la intrare în Stația de epurare din mun. Chișinău.

Anexa nr. 1

Anexa nr. 2

Măsurile întreprinse și cele ce urmează a fi efectuate întru asigurarea calității apelor uzate la intrare în Stația de epurare din mun. Chișinău și funcționarea fiabilă a acesteia, precum și în scopul înlăturării mirosurilor provenite de la stație, pe termen scurt și termen lung propuse de S.A. „Apă-Canal Chișinău”

Nr. ord.	Măsurile pentru sistemul de canalizare și Stația de epurare	Măsurile pentru sistemul de canalizare a agenților economici
I.	Măsurile pentru termen scurt	
1.	Înlocuirea procesului tehnologic de prelucrare a nămolului în geotube cu instalații de centrifugare.	Efectuarea de către Sectorul evidența deversărilor apelor uzate agenți economici (SEDAUAE) a controlului planificat a calității apelor uzate deversate de către consumatorii noncasnici în sistemul public de canalizare, cu prelevarea probelor din căminele de control amplasate pe rețelele de canalizare, care se află în afara întreprinderii.
2.	Montarea și punerea în funcțiune la finele anului 2019 a sistemului de aerare în Bazinul de aerare cu nămol activ nr. 10, cu reutilizarea țevilor demontate din BANA (din bazinele nr.1-4 scoase pentru reabilitare).	Codificarea probelor și prezentarea acestora în Laboratorul ape uzate ale agenților economici, pentru efectuarea încercărilor de laborator.
3.	În perioada decembrie și până în prezent s-au elaborat și expediat în adresa organelor de stat un sir de solicitări privind efectuarea auditurilor ecologice în comun cu specialiștii S.A. „ACC” la consumatorii noncasnici cu capacități mari de producere, precum și solicitări privind descrierea modalității de deconectare a poluatorilor mari și care au stații de epurare locale dar nu le exploatează, în conform prevederilor legislației în vigoare și organizarea echipelor de control și de deconectare.	În baza rapoartelor de încercări se analizează și se stabilește calitatea apelor uzate deversate de către consumatori, în sistemul public de canalizare. La depistarea depășirilor Concentrațiilor maxim admisibil a poluanților la parametri stabiliți în anexa nr. 1 al HG 950/2013 se calculează și înainteze consumatorului plăți adăugătoare. La depistarea depășirilor Concentrațiilor maxim admisibil de zece și mai multe ori (acest fapt se numește deversări în salvă) a poluanților din apele uzate la unul sau mai mulți indicatorilor de calitate/parametru se înaintează

		prescripție consumătorului pentru stoparea deversărilor în salvă.
4.	Testare și implementarea proceselor tehnologice de utilizare a reactivelor pentru stabilizarea nămolurilor deshidratate în instalațiile de centrifugare înainte de depozitare a acestuia.	Săptămânal se prezintă organelor de resort, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare a Listei consumătorilor noncasnici care au fost depistați la depășirea Concentrațiilor maxim admisibil de zece și mai multe ori a unui sau mai mulți indicatorilor de calitate, pentru a interveni, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare și a <u>retrage Autorizației de mediu de folosință specială a apei</u> , stoparea deversărilor în salvă și/sau efectuarea deconectărilor de la sistemul public de canalizare, precum și înaintarea prescripțiilor, în scopul punerii în funcțiune a stațiilor de epurare existente sau proiectarea și construcția stațiilor de epurare locale/proprie.
5.	Testare și implementarea proceselor tehnologice de utilizare a reactivelor pentru neutralizarea și odorizarea mirosurilor emenate de la instalațiile de epurare a apelor uzate.	Din luna aprilie în cadrul Departamentului Tehnic Producție a fost instituit Sectorul de inspecție a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare a consumatorilor noncasnici, în responsabilitățile cărora este controlul sistemului de alimentare cu apă potabilă și de canalizare a consumătorilor
6.	Acoperirea canalelor în care se revarsă și transportă apele uzate cu plăci din lemn.	Elaborarea și înaintarea de către Sectorul de inspecție a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare a consumatorilor noncasnici a prescripțiilor către consumătorii noncasnici , care depășesc CMA de poluanți în apele uzate de zece și mai multe ori.
7.	Proiectarea și executarea lucrărilor de acoperire a depozitelor de nămol în care sa depozitat nămolul pe parcursul anilor 2008-2020, pentru excluderea emănării gazelor de seră și mirosurilor neplăcute în atmosferă.	Elaborarea de către Sectorul de inspecție a sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare a consumatorilor noncasnici a Ordinilor pe întreprindere, privind deconectarea consumătorii

		noncasnici de la sistemul de canalizare , care depășesc CMA de poluanți în apele uzate de zece și mai multe ori.
8.	Elaborarea invitațiilor de participare la licitație de selectare a procesului tehnologic și instalațiilor de prelucrare definitivă a nămolurilor deshidratate în instalațiile de centrifugare pentru perioada curentă și pentru perioada de după reabilitare a Stației de epurare, în scopul descompunerii substanțelor organice din nămol și înlăturare mirosurilor neplăcute.	
9.	Contractarea companiei câștigătoare a licitației pentru proiectarea, confecționarea, montarea și punerea în funcțiune a instalațiilor de Piroliză, pentru prelucrare definitivă a nămolurilor deshidratate în instalațiile de centrifugare pentru perioada curentă (2020) și pentru perioada de după reabilitare a Stației de epurare (care se prevede a fi executată în 2021), în scopul descompunerii substanțelor organice din nămol și înlăturare mirosurilor neplăcute.	
10.	Testare și implementarea proceselor tehnologice de utilizare a reactivelor pentru stabilizarea și intensificarea procesului tehnologic de epurare a apelor uzate în Bazinele cu nămol activ.	
11.	Utilizarea reactivelor de stabilizare și odorizare pe căile de acces și suprafețele stației, care pot conduce la emanarea mirosurilor.	
12.	Schimbarea graficului de lucru a centrifugii lucrătoare de la 16 ore la 24 funcționare în zi.	
13.	Punerea în funcțiune a celei de doilea centrifugă, care se afla în rezervă.	
14.	Testare și implementarea proceselor tehnologice de utilizare a reactivelor	

	pentru intensificarea proceselor de decantare și limpezire a apelor uzate în decantoarele primare.	
15.	Testare și implementarea proceselor tehnologice de utilizare a reactivelor pentru înlăturarea pigmentului și mirosurilor din apele uzate epurate înainte de deversarea acestora în emisar.	
I.	Măsurii pe termen lung	
1.	Finisarea lucrărilor de reabilitare a Stației de epurare și construcția liniei noi de prelucrare a nămolului.	Instruirea Grupului de lucru, de către S.A. ”Apă - Cana Chișinău”, cu implicarea specialistelor organelor de resort (Primăriei mun. Chișinău, Inspectoratului pentru protecția mediului, Agenției de Mediu, Centrului de Sănătate publică a mun. Chișinău, Agenția Apele Moldovei, AGEoM, Institutul de Ecologie și Geografie, etc.
2.	Proiectarea, confecționarea, montarea și punerea în funcțiune, de compania ECOS a instalațiilor de Piroliză, pentru prelucrare definitivă a nămolurilor deshidratate în instalațiile de centrifugare pentru perioada curentă (2020) și pentru perioada de după reabilitare a Stației de epurare (care se prevede a fi executată în 2021), în scopul descompunerii substanțelor organice din nămol și înlăturare mirosurilor neplăcute.	Retragerea de către Agenția de Mediu a Autorizației de mediu de folosință specială a apei de la consumatorii noncasnici, care deversări apele uzate cu concentrații ce depășesc de zeci și mai multe ori normativele CMA.
		Reparația și punerea în funcțiune a funcțiune a Stațiilor de epurare existente la consumatorii noncasnici, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.
		Proiectare, construcție și punerea în funcțiune a Stațiilor de epurare de către consumatorii noncasnici, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.